

25-06-2008

Notat om folkepensionisters levevilkår

Sagsnr.
2008-76501

Folkepensionisters rådighedsbeløb

Socialudvalget har vedtaget et forslag til en fattigdomsgrænse samt forslag til handleplaner til forbedring af levevilkårene for fattige københavnere. Ifølge beslutning i Socialudvalget tager fattigdomsgrænsen udgangspunkt i budgetmetoden og i afsavnsmetoden samt belyser ulighed via medianmetoden.

Dokumentnr.
2008-334326

Sagsbehandler
Arne Lindén

Folkepension og muligheder for tillæg

Folkepension er en aktuel ydelse, der udbetales til personer på grund af alder. Folkepensionen sikrer pensionisterne et løbende forsørgelsesgrundlag, som efter lovgivningen er fastsat som passende.

Folkepensionen består af grundbeløb, pensionstillæg samt til de økonomisk svageste folkepensionister en ældrecheck.

Målrettet de økonomisk svagest stillede folkepensionister er endvidere følgende tilskud:

- Helbredstillæg til helbredsbedingede udgifter som fx medicin og tandbehandling
- Varmetillæg

Sekretariatet - Rådhus

Rådhuset
1592 København V

Telefon
3366 2550

E-mail
XA92@suf.kk.dk

www.kk.dk

- Personlige tillæg

Folkepensionister kan endvidere modtage boligydelse (særligt gunstige tilskudsregler til huslejudgiften).

Personlige tillæg

Personligt tillæg, som er det nederste sikkerhedsnet, ydes bl.a. til egenbetaling efter ydet helbredstillæg, tandbehandlingsudgifter (kroner og broer mv.) som ikke er omfattet af helbredstillæg samt ikke mindst til supplement af de folkepensionister som ikke har optjent ret til fuld folkepension (kræver 40 bopælsår).

Personligt tillæg ydes efter en konkret og individuel vurdering af folkepensionistens (og eventuel ægtefælles eller samlevers) økonomiske forhold. Til brug for vurderingen har Københavns Kommune fastsat *vejledende* rådighedsbeløb på hhv. 4.800 kr. for enlige og 7.900 kr. for gifte og samlevende.

Folkepensionister som ikke modtager fuld pension

For netop modtagere af brøkpension kan brøkpensionen suppleres op til de vejledende rådighedsbeløb, dog begrænset til en fuld folkepension efter skat.

Behov for et eventuelt supplement til en brøkpensionist (mindre end 40 år optjening) konstateres allerede ifm. ansøgning om/ bevilling af folkepension, og ydes som et løbende tillæg, der på forvaltningens foranledning tages op til revision en gang årligt.

Folkepensionister på plejehjem

For folkepensionister på plejehjem mv. er der fastsat vejledende supplerende minimums-rådighedsbeløb på henholdsvis 1.450 kr. for enlige og 2.400 for gifte og samlevende. Beløbene er udtryk for minimumsbeløb, som folkepensionister skal have tilovers efter afholdelse af (rimelige) faste udgifter og udgiften til fuld servicepakke

Konklusion

Det er således vurderingen, at de særlige regler målrettet de økonomisk svageste stillede folkepensionister herunder personligt tillæg er tilstrækkelige til at imødegå (økonomisk) fattigdom hos folkepensionister.

Nedenfor er givet en mere detaljeret beskrivelse af vilkårene for folkepensionisterne.

Fattigdomsgrænsen med udgangspunkt i budgetmetoden

Selve fattigdomsgrænsen bygger på et standardbudget, som skal

omfatte et budget for et mindst acceptabelt leveniveau eller med andre ord en skrabet livsførelse. Dvs. et budget der anslår, hvilke goder og aktiviteter man mindst bør have råd til, samt hvad disse goder og aktiviteter mindst bør koste.

Der er forskellige budgettyper, bl.a. afhængig af om personen er eller burde være på arbejdsmarkedet eller har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet (førtidspension, folkepension eller efterløn).

Budgettet holdes herefter op mod personernes disponible indkomst, som består af det beløb en person har til rådighed efter skatter, fradrag, diverse renteudgifter og renteindtægter. Alle lønindkomster og overførselsindkomster, samt diverse offentlige ydelser, fx boligstøtte, indgår i opgørelsen. En række forhold er dog ikke med i den disponible indkomst. Det gælder fx formuer og værdien af egen bolig.

Ud fra en sammenligning mellem standardbudget og disponibel indkomst afgøres herefter om personen ligger over eller under fattigdomsgrænsen.

Fattigdomsgrænsen for folkepensionister

Ifølge rapporten "Analyse af levevilkår og fattigdom i Københavns Kommune" udgør fattigdomsgrænsen i 2005 for en enlig folkepensionist 90.523 kr. I 2007 udgør grænsen 95.553 kr. For en husstand med 2 folkepensionister er grænserne henholdsvis 116.918 kr. i 2005 og 123.299 kr. i 2007.

Tilsvarende udgør fattigdomsgrænsen i 2005 for en enlig, som er eller burde være på arbejdsmarkedet, 103.649 kr. I 2007 udgør grænsen 109.314 kr. For en husstand med 2 voksne er grænserne henholdsvis 143.170 kr. i 2005 og 150.821 kr. i 2007. Disse standardbudgetter indeholder også udgifter til faglige kontingenter og transport til og fra arbejde.

Ifølge rapportens overordnede konklusioner er 15.478 personer eller 3,9 pct. af københavnerne langtidsfattige og permanent fattige, og har i 2005 levet under fattigdomsgrænsen i 4 år eller mere. De langtidsfattige og permanent fattige er i høj grad kontanthjælpsmodtagere og folkepensionister.

Ifølge rapporten fordeler den socioøkonomiske gruppe folkepensionister sig således:

Folkepensionister – antal under fattigdomsgrænsen

Folkepensionister	Korttidsfattige	Mellemlangtidsfattige	Langtidsfattige og permanent fattige	Ikke fattige	I alt
Procent	5,4 pct.	1,6 pct.	5,1 pct.	88,0 pct.	100,1 pct.

Antal personer (ca.)	2.970	880	2.805	48.400	55.055
----------------------	-------	-----	-------	--------	--------

Rådighedsbeløb (fattigdomsgrænsen) for en enlig folkepensionist i 2007 udgør **95.553 kr.**

Budget (fattigdomsgrænsen) for en enlig folkepensionist 2007

	Månedlig – kr.	Årlig – kr.
Husleje	4.208	50.500
Varme	249	2.984
El	142	1706
Bolig og relaterede boligudgifter – i alt *	4.599	55.190
Radio og Medielicens	206	2.470
Forsikring	160	1.922
Telefon	35	420
Tandlæge	63	757
Rådighedsbeløb**	2.900	34.794
I alt	7.963	95.553

* Der er i rapporten taget udgangspunkt i en bolig på 35 m²

** Der er tale om et skrabet budget. Rådighedsbeløbet skal dække udgifter til mad, drikke, beklædning, hygiejne og andre dagligvarer. Der er set bort fra udgifter til gæld, fritid, hobby og ferie. Opsparing indgår heller ikke.

Eksempel på disponibel indkomst inkl. boligydelse for en enlig folkepensionist uden ekstrairndtægter (2007)

	Månedlig - kr.	Årlig - kr.
Folkepension (grundbeløb og pensionstillæg)	9.937	119.244
Ældrecheck 7.600 kr. (udbetales én gang årligt)	633	7.600
Brutto	10.570	126.844
A-skat	- 2.786	- 33.435
Nettoindtægt	7.784	93.412
Boligydelse *	3.051	36.612
I alt	10.834	130.024

Det er forudsat, at der er tale om en folkepensionist med fuld optjening (bopæl 40 år i Danmark.)

*Boligydelser medregnes i den disponible indkomst, idet huslejen indgår med den fulde udgift i budgettet.

Som det fremgår af de 2 tabeller overstiger rådighedsbeløbet for en enlig pensionist med fuld optjening (40 bopælsår) og ret til boligydelse i eksemplet (130.024 kr.) væsentlig den fastsatte fattigdomsgrænse med 36 pct. (95.553 kr.).

Det fremgår da også af Rapportens kapitel 2 (Hvor mange er fattige - side 35), at man ved fastsættelse af standardbudget/fattigdomsgrænse har valgt at se bort fra reglerne om boligydelse til folke- og førtidspensionister efter gammel ordning, da reglerne er indrettet til en særlig situation, nemlig personer med en særlig begrænset økonomisk situation og en lovgivning, som er beregnet på at afhjælpe særlige grupper af økonomisk trængte personer.

Folkepensionister som ikke modtager fuld pension

Det vurderes umiddelbart, at antallet af folkepensionister, som ligger under fattigdomsgrænsen, især skal findes blandt folkepensionister, som ikke har optjent ret til fuld folkepension. I disse situationer kan den nedsatte folkepension dog suppleres op med personligt tillæg – efter en behovsvurdering.

Folkepensionister i ejerboliger

Folkepensionister uden ekstraindtægter som bor i ejerbolig og ikke modtager boligydelse, kan ligeledes havne i kategorien under fattigdomsgrænsen. Eventuel likvid formue og opsparret friværdis i egen bolig, som ikke indgår i den disponible indkomst, kan her have væsentlig betydning.

Folkepensionister på plejehjem

Folkepensionister på plejehjem og i beskyttede boliger modtager ikke boligydelse. Beboere uden ekstraindtægter vil således også kunne havne i kategorien under fattigdomsgrænsen. Ifølge Kommunens vejledende retningslinier for tildeling af personligt tillæg (godkendt af SOU) gælder der vejledende supplerende minimums-rådighedsbeløb for folkepensionister på plejehjem og i beskyttede boliger. Beløbene er udtryk for minimumsbeløb, som folkepensionister skal have tilovers efter afholdelse af (rimelige) faste udgifter og udgiften til fuld servicepakke. Beløbene udgør hhv. 1.450 kr. for enlige og 2.400 kr. for gifte og samlevende i 2008. Af det vejledende, supplerende minimums-rådighedsbeløb skal folkepensionisten således kunne afholde udgifter til tøj og sko, frisør, telefonsamtaler, jule- og fødselsdagsgaver til pårørende, aviser og blade, tobak, slik og lignende.

Folkepensionister i store boliger

Pensionister, som bor i for store boliger (65 m² for en enlig + 20 m² for hver øvrig beboer) eller i lejligheder, hvor huslejen overstiger de maksimale beløb efter boligstøtloven, kan ligeledes være vanskeligt stillet, da boligydelsen i disse tilfælde ikke ydes til den fulde leje. Disse situationer dukker imidlertid ikke frem ifm. sammenligning mellem budget og disponibel indkomst, da sammenligningen i rapporten er sket i forhold til et standardbudget. Sådanne situationer må løses ved råd og vejledning om boligsift, herunder eventuel mulighed for visitation til ældrebolig eller via den sociale boliganvisning.

Personer over 65 år – uden ret til folkepension

Hvis folkepensionister under fattigdomsgrænsen er udsøgt alene på et alderskriterium (+65 år) vil antallet af fattige pensionister også omfatte personer over 65 år – uden ret til folkepension. Det kan være familiesammenførte personer, som ikke opfylder lovens almindelige betingelser for ret til dansk folkepension. Disse personer hører under Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens og Socialforvaltningens

rammer, idet eventuel hjælp skal ydes efter Aktivlovens regler.

Arne Lindén